

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด Covid -19
ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
Public's Participation in Preventing the Spread of Covid-19 Based
on The Four Great Efforts (Sammappadhana)
at Sanom District, Surin Province

พระเชษฐา สุวณณปุตุโต (ชมวัน), พระครูกิตติวราทร
PhraChettha Suwannapoodtho (Chomwan), Phrakrukittivarathorn
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus
E-mail: chestra2600@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด covid 19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด covid-19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด covid-19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 380 คน เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐาน ประเมินค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่ ค่า t-test และ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด covid -19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.58$)
2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด covid 19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด covid 19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ

รณรงค์ป้องกันโรคโควิด-19 โดยให้เข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19, หลักสัมมนา 4

Abstract

The purpose of this research were: 1) to study the level of Public participation in preventing the spread of Covid-19 based on the Four Great Efforts (Sammappadhana) at Sanom district, Surin province 2) to compare the comments on public participation in preventing the spread of Covid-19 based on the four great efforts (Sammappadhana) at Sanom district, Surin province 2) to compare opinions on public participation in preventing the spread of Covid-19 based on the principle of Sammappadhana, classified by gender, age, level of education, and occupation and 3) to study the recommendations for public participation in preventing the spread of covid-19 based on Sammappadhana. The sample group consisted of 380 people aged 18 years. This research was a quantitative research using a 5-level estimation scale questionnaire with a content validity of 0.67-1.00 and a confidence level of .98. The Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The statistics used to test the hypothesis were t-test and F-test (One-Way ANOVA).

The research result found that:

1. Public participation in preventing the spread of covid-19 based on the Sammappadhana, overall, was at a high level ($\bar{X} = 3.62$). The aspect with the highest average value was activity participation ($\bar{X} = 3.67$), followed by benefit participation ($\bar{X} = 3.62$). The aspect with the lowest average was participation in decision making ($\bar{X} = 3.58$).

2) The comparison of the level of public participation in preventing the spread of Covid-19 based on the sammappadhana. There were no difference, classified by gender and education level. However, classified by age, there was a statistically significant difference at the .05 level.

3) Recommendations for public participation in preventing the spread of covid-19 based on Sammappadhana, found that people should be given the opportunity to participate in the prevention of covid-19 campaign by

joining in the planning perform and evaluate the work for as to solve the community's problems which will bring the greatest benefit to the community.

Keywords: Public Participation, Preventing of the Spread of Covid-19, The Four Great Efforts (Sammappadhana)

1. บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นไวรัสอุบัติใหม่มีการระบาดตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 โดยรายงานครั้งแรกที่มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน เชื้อไวรัส COVID-19 สามารถแพร่กระจาย จากคนสู่คนผ่านทางไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่ง เช่น น้ำมูก น้ำลายของคน ผู้ติดเชื้อจะมีอาการหลายแบบ ตั้งแต่ติดเชื้อไม่มีอาการ อาการเล็กน้อยคล้ายเป็นไข้หวัดธรรมดา อาการปานกลางเป็นปอดอักเสบ และอาการรุนแรงมากจนอาจเสียชีวิต (กระทรวงสาธารณสุข, 2563: 3) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในหลายประเทศทั่วโลก องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 และแนะนำทุกประเทศให้ เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 28 มีนาคม 2563 มีรายงานผู้ป่วยใน 196 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ 1 นครรัฐ และเรือสำราญเป็นผู้ป่วยที่ยืนยัน 597,458 ราย และเสียชีวิต 27,370 ราย เนื่องจากมีอัตราการแพร่เชื้อ มากกว่าสายพันธุ์เดลต้าถึง 4 ถึง 6 เท่า ถึงแม้ว่าความรุนแรงจะน้อยกว่าเชื้อสายพันธุ์เดลต้า แต่ก็อาจก่อให้เกิดความล้มเหลวทางด้านสาธารณสุขได้ จำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา 24,926 ราย เสียชีวิต 108 ราย โดยรายละเอียดของผู้ติดเชื้อแบ่งเป็นการติดเชื้อภายในประเทศ 1,081 ราย และการติดเชื้อภายในประเทศ 23,845 ราย อายุเฉลี่ย 33 ปี (ต่ำสุด 7 วัน สูงสุด 102 ปี) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1:1.15 สัญชาติที่พบผู้ติดเชื้อสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ไทย พม่า อังกฤษ อเมริกา และ กัมพูชา จำนวน 19,411, 201, 193, 134 และ 122 รายตามลำดับ (กระทรวงสาธารณสุข, 2563: 2)

จากความสูญเสียและผลกระทบที่เกิดจาก โรค COVID-19 ข้างต้น การรับมือกับการระบาดของโรคจึงเป็นสิ่งสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ เพื่อหยุดยั้งและควบคุมไม่ให้โรค COVID-19 มีการระบาดมากขึ้น อันจะก่อให้เกิดความสูญเสีย และผลกระทบมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้รัฐบาลได้กำหนด กรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสาธารณสุข ในการตอบสนองต่อการระบาดของโรค COVID-19 โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการติดเชื้อ ลดการป่วย และ ลดการเสียชีวิตจากโรค COVID-19 ซึ่งกลยุทธ์ ที่สำคัญ คือ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม การแพร่ระบาดของโรค (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2563: 69) โดยกำหนดให้มีการดำเนินงานป้องกันและ ควบคุมโรค COVID-19 ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน สำหรับระดับหมู่บ้าน กรมควบคุมโรคได้กำหนดมาตรการให้ผู้นำชุมชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดำเนินการให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน พัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง คัดกรองความเสี่ยง ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรายงานผลการปฏิบัติ (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2563: 9) ส่วนระดับครัวเรือนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันแก่ สมาชิกครัวเรือน รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สถานการณ์การเกิดโรค เพื่อให้ประชาชนมีการรับรู้ ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคตลอดจนการมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม โดยรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ลดการสัมผัสผ่านละอองเสมหะและการสัมผัสโดยตรงล้างมือหรือเช็ดถูด้วย แอลกอฮอล์บ่อย ๆ สวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยเว้นระยะห่างทางสังคมและอยู่บ้าน หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัด จะช่วยป้องกันการเกิดโรค COVID-19 ได้ (กรมควบคุมโรค, 2564: 51)

กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนกับการดำเนินการที่นำไปสู่การแลกเปลี่ยนและสร้างความเข้าใจร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของชุมชนด้วยความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกันก่อให้เกิดผลต่อ ความต้องการที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน (รัถยานภิศ รัชตะวรรณ และคณะ, 2561: 231) ซึ่งกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของ ชุมชนถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ดังการศึกษาที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรับมือกับวิกฤตโรคระบาด COVID-19 (วรุทธ นาคอ้าย, กมลนันทน์ ม่วงยิ้ม, และเดชา วรรณพาทูล, 2563: 20; สอยฤทัย เกลี้ยงนิล, 2563; สุมาลี จุฑทอง, 2563; Gilmore et al., 2020: 59; Sathiadas, 2020: 1-12) และสถานการณ์แพร่ระบาดของการติดเชื้อโควิด -19 ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ขยายเป็นวงกว้างขึ้นซึ่งยากที่จะจัดการควบคุมให้อยู่ในพื้นที่เขตอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำกัดได้ ดังนั้นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตถือได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในภาวะที่สังคมประสบปัญหา โดยหลักธรรมที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนาที่มีชื่อว่าหลักสัมมปธาน 4 เป็นหลักธรรมที่มีเนื้อหาครอบคลุมแนวทางแห่งการปฏิบัติตนของผู้ปฏิบัติครบทั้ง 4 ด้าน คือ 1) สังวรปธาน คือ เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดมิให้เกิดขึ้น 2) ปหานปธาน คือ เพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว 3) ภาวนापธาน คือ เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมี 4) อนुरักขนาปธาน คือ เพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและให้เจริญยิ่ง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552: 530-531)

อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ มีประชากรวัยทำงานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง โดยทำงานในตัวเมือง ต่างจังหวัดและต่างประเทศ ในช่วงที่มีการระบาดของโรค COVID-19 ระลอกแรก รัฐบาลได้กำหนดพระราชบัญญัติสถานการณ์ฉุกเฉินและปิดกิจการที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ประชากรวัยทำงานจำนวนมากเดินทางกลับเข้าสู่หมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค ประชาชน

เกิดความกลัวติดโรค COVID-19 เนื่องจากเป็นโรคอันตรายและเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต จากการศึกษาสาเหตุของปัญหา พบว่า มาจากสาเหตุ 4 ประการ ได้แก่ 1) ประชาชนขาดความรู้ เกี่ยวกับโรค COVID-19 เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ ประชาชนยังไม่เคยมีความรู้มาก่อน บุคลากรทางสุขภาพและผู้นำชุมชนให้ความรู้ไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอ 2) ประชาชนขาดการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรค จากการศึกษาที่อยู่แต่บ้านเป็นผู้สูงอายุที่อยู่บ้านคนเดียว เจ็บป่วย และการมุ่งทำงานหาเลี้ยงชีพ 3) ประชาชนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไม่เหมาะสม โดยไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า เนื่องจากรู้สึกอึดอัดหายใจไม่สะดวก เคยชินกับการที่ไม่ต้องสวม คิดว่าไม่จำเป็นต้องสวม เพราะอยู่ในหมู่บ้านมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ยุ่งยากในการใช้หน้ากากมีไม่เพียงพอ และบางครั้งลืมใช้ ไม่เว้นระยะห่างทางสังคม ยังใช้ชีวิตตามปกติที่เคยทำมา มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในชุมชน และ 4) ชุมชนขาดมาตรการป้องกันโรคที่จะนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid 19 ตามหลักสัมมัมปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยมุ่งหวังว่าการมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาโรค COVID-19 และร่วมกันแก้ไขอันเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการกับปัญหาโดยชุมชนเอง สามารถดูแลชุมชนของตนเองได้และเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัมปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัมปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัมปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัมปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970: 607-610)

3.1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่อำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำนวนทั้งสิ้น 380 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103) มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลัก สัมมัตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ($\bar{X} = 3.62$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมรักษาการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดแต่ความดีความสงบสุขตลอดไป รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมยับยั้งบาปอกุศลธรรมมิให้เกิดขึ้นแก่ตน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วมิให้เกิดขึ้น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ สร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองโดยการไปรับวัคซีน รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมด้วยความเพียรรักษาการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดแต่ความดีความสงบสุขในขณะการเกิดโรคโควิด-19 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมสามารถผ่านพ้นโรคโควิด-19 ได้ด้วยการละเลิกจากบาปนั้นมาสู่ กุศลธรรม ด้วยการปฏิบัติตามนโยบายควบคุมโรค

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดแต่ความดีความสงบสุข รองลงมา คือ ท่านได้กุศลธรรมที่เกิดขึ้นแก่ตนและช่วยเหลือสังคมให้มีความสงบสุข ในการป้องกันการแพร่ของโรคโควิด-19 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากหลักสัมมัตปธาน 4

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านผ่านวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยการป้องกันตนเองอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมประเมินการยับยั้งบาปอกุศลธรรมมิให้เกิดขึ้นแก่ตน

และสังคม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านสังเกตและติดตามผลในการป้องกันโรคด้วยหลักหลักสัมมัตตปธาน 4

4.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามอายุและอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid 19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันโรคโควิด-19 ตามสัมมัตตปธาน 4 โดยให้เข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการที่ส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในรูปของส่วนบุคคลและกลุ่ม คนต่าง ๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมโดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วม เพราะการหวังผลตอบแทน และที่สำคัญ คือการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการด้วยความเพียรรักษาการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดแต่ความดีความสงบสุขในขณะการเกิดโรคโควิด-19 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา คุณภาพชีวิต จะเกิดประโยชน์ต่อผู้รับผลการพัฒนาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม รวมถึงการกระจายประโยชน์สู่ชุมชนให้ได้รับประโยชน์ในการเพียรระวังพยายามยับยั้งบาปอกุศลธรรมมิให้เกิดขึ้นแก่ตน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน สถานื่อนามัย ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ ผู้ประกอบการโครงการและบริษัทที่ปรึกษา ควรมีการวางแผนหรือจัดเตรียมข้อมูลโครงการให้พร้อมก่อนที่จะนำข้อมูลมาเผยแพร่ให้ประชาชน และควรเลือกวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และสภาพชุมชน

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือ โครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ดังนั้นประชาชนจึงมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด Covid-19 มากก็จะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลมากในการ
ในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด Covid-19 ซึ่งการมีส่วนร่วมจากผลการศึกษา
พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
ได้มีการรณรงค์ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด Covid-19 ในชุมชนและการร่วมมือกับ
อสม. ในหมู่บ้านหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลตนเองและสมาชิกในครัวเรือนเมื่อเกิด
การติดเชื้อ สอดคล้องกับแนวคิดของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553: 10-12) การมีส่วนร่วม
หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่ม บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะ
ทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วม คิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล
และงานวิจัยของ ชาญนีย์ ช. บุญพันธ์ กฤษฎา พรหมมณี (2565: ง) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรม
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 (โควิด-19):
กรณีศึกษาตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา พบว่า ผลการวิจัยพบว่าระดับ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 (โควิด-19) ของประชาชนในเขตตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา อยู่ในระดับ
ปานกลาง

**5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการ
แพร่ระบาด Covid-19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์** จำแนก
ตามเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาด Covid-19
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพัชฌ์ เผือกพิพัฒน์ (2564: ง) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการ
ปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ ในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษา : แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ
กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วม
ร่วมในการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ ใน สถานการณ์โควิด-19 ของประชากรแขวงคลองจั่น
ในเขตบางกะปิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

**5.3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาด
Covid 19 ตามหลักสัมมัตตปธาน 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์** พบว่า ควรเปิด
โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันโรคโควิด-19 ตามสัมมัตตปธาน 4
โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนที่จะทำให้เกิด
ประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนมี
ส่วนร่วมในกระบวนการที่ส่งเสริมชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนทั้งในรูปของ
ส่วนบุคคลและกลุ่ม คนต่าง ๆ ให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง
หรือหลายกิจกรรมโดยจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ มิใช่เข้าร่วม เพราะการหวัง
ผลตอบแทน และที่สำคัญ คือการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องสอดคล้องกับชีวิตความจำเป็นความ
ต้องการด้วยความเพียรรักษาการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เกิดแต่ความดีความสงบสุขในขณะ
การเกิดโรคโควิด-19 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมี

ส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา คุณภาพชีวิต จะเกิดประโยชน์ต่อผู้รับผลการพัฒนาทั้ง โดยตรงและโดยอ้อม รวมถึงการกระจายประโยชน์สู่ชุมชนให้ได้รับประโยชน์ในการเพียรระวัง พยายามยับยั้งบาปอกุศลธรรมมิให้เกิดขึ้นแก่ตน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน สถานื่อนามัย ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่ ผู้ประกอบการโครงการและบริษัทที่ปรึกษา ควรมีการวางแผนหรือจัดเตรียมข้อมูลโครงการให้พร้อมก่อนที่จะนำข้อมูลมาเผยแพร่ให้ ประชาชน และควรเลือกวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และ สภาพชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Atchison et al. (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และ การตอบสนองทางพฤติกรรมของประชาชนในช่วงการระบาดของโควิด 19: แบบสำรวจ ภาคตัดขวางของผู้ใหญ่ อเมริกา พบว่า หลังจากการแนะนำของรัฐบาลเกี่ยวกับความห่วงหาพัน ทางสังคม ประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้ด้วยตนเองในระดับสูง โดยเฉพาะมาตรการล้างมือให้บ่อยขึ้นด้วยสบู่และน้ำ การใช้เจลล้างมือและการปิดจุกและ ปากเมื่อจามหรือไอ

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ ในสถานการณ์โควิด-19 ระดับมากในทุกด้าน ดังนั้นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีการรณรงค์ตั้งแต่ในด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล โดยการจัดเวที ในระดับชุมชนเพื่อให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคโควิดเพื่อ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการจัดการแก้ไขปัญหา

2. ในขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานจึงควรเพิ่มการ ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ ประชาชนตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาและการป้องกันโควิด-19 ในพื้นที่ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหา ติดตามผลในการ ป้องกันและแก้ไข ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ และเขตอำเภอใกล้เคียง

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

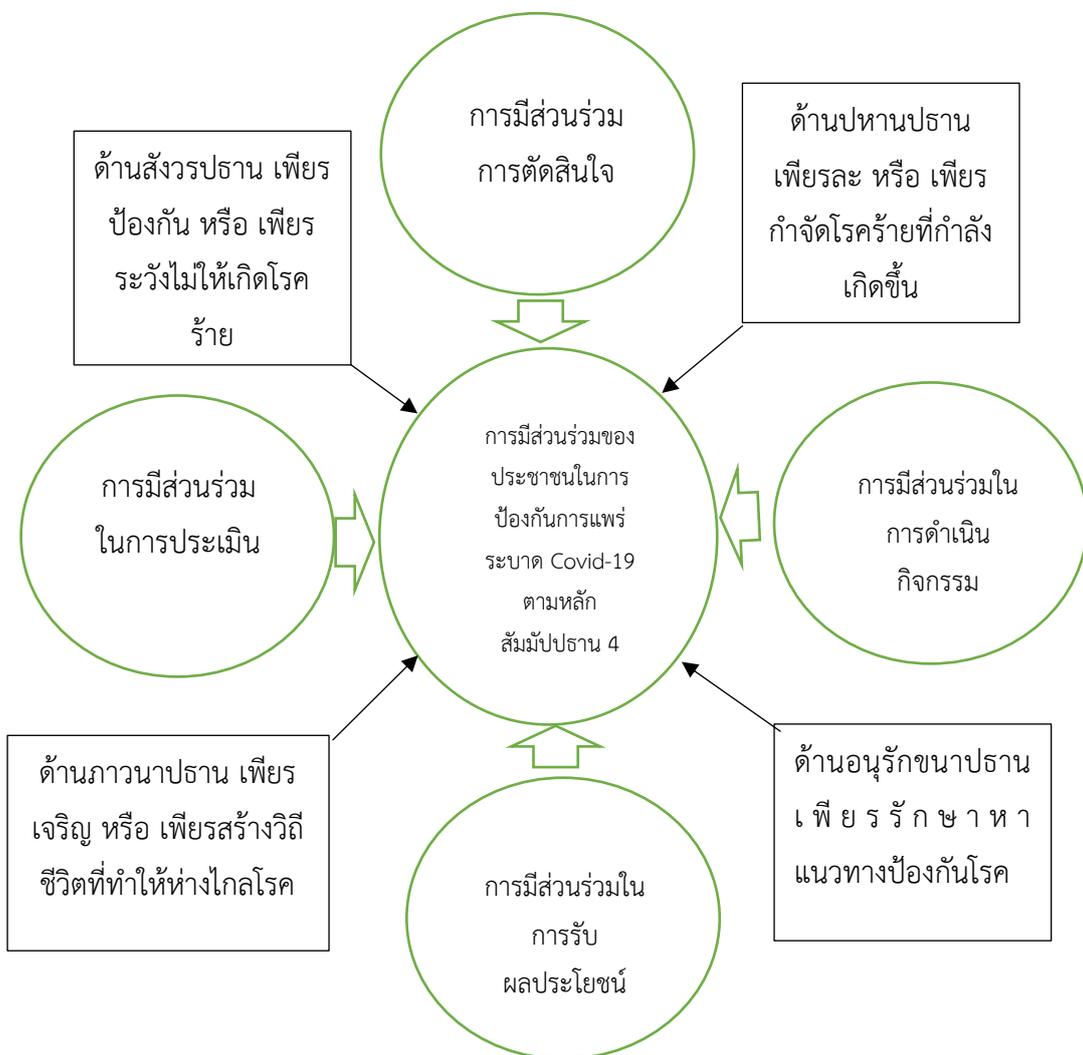
1. ควรมีการศึกษาในรูปแบบกึ่งทดลอง โดยนำความรู้เกี่ยวกับโรคโควิดและ แรงสนับสนุนทางสังคมมาจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกัน ควบคุมโรคโควิดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรมีการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคโควิดโดยวิจัยเชิงปริมาณเก็บ

รวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการ สัมภาษณ์เชิงลึก

3. ควรทำงานวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตาม มาตรการของรัฐ ในสถานการณ์โควิด-19 โดยศึกษาระบบหรือรูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ ในสถานการณ์โควิด-19 ให้มีประสิทธิภาพ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของ Covid-19 ตามหลักสัมมัตถ์ 4 ในเขตอำเภอสนม จังหวัดสุรินทร์ จากแนวคิดการมีส่วนร่วม

(Cohen & Uphoff, 1981) การมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมิน โดยนำหลักสัมพัทธ์ 4 ในสถานการณ์ปัจจุบัน ทุกท่านต้องรักษาทั้งสุขภาพกายและใจ ต้องนำโอสถมาเยียวยามากขึ้น ไม่ให้เกิดความเครียด จึงควรนำหลักธรรมมาการบูรณาการหลัก สัมพัทธ์ 4 คือ 1) ด้านสังวรปธาน เพียรป้องกัน หรือเพียรระวังไม่ให้เกิดโรคร้าย 2) ด้านปหานปธาน เพียรละ หรือ เพียรกำจัดโรคร้ายที่กำลังเกิดขึ้น 3) ด้านภวานาปธาน เพียรเจริญ หรือ เพียรสร้างวิถีชีวิตที่ทำให้ห่างไกลโรค 4) ด้านอนุรักษนาปธาน เพียรรักษาหาแนวทางป้องกันโรค

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). **แนวทางการให้วัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การระบาดปี 64 ของประเทศไทย ปรับปรุงครั้งที่ 2**. นนทบุรี: กรมควบคุมโรคติดต่อ.
- กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2563). **คู่มือ อสม. ยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **คู่มือการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับประชาชน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- ผายนีย์ ช.บุญพันธ์. (2565). **พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกัน การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19): กรณีศึกษาตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนพัชญา เผือกพิพัฒน์. (2564.) **การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามมาตรการของรัฐ ในสถานการณ์โควิด-19 กรณีศึกษา : แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร**. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 5(2), 1-14.
- รัถยานภิศ รัชตะวรรณ และคณะ. (2561). **กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพ**. **วารสารเทคโนโลยีภาคใต้**, 11(1), 231-238.
- วรยุทธ นาคอ้าย, กมลนันทน์ม่วงยิ้ม และเดชา วรรณพาทูล. (2563). **กระบวนการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 กรณีศึกษา ผู้สูงอายุพหุพิสัยชุมชนหนองตะโก**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย ธนบุรี**, 14(3), 20-30.

- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2563). **โครงการวิเคราะห์รายจ่ายต่อหัวที่ปรับด้วยโครงสร้างอายุของระบบหลักประกันสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.
- สอยฤทัย เกลียงนิล. (2563). **รัฐ-ชุมชนกับการจัดการภัยพิบัติโรคไวรัส COVID-19 ถนนข้าวสาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร**. เข้าถึงได้จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1597741815_6114832006.pdf (สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564).
- สุมาลี จุทอง. (2563). **การจัดการภัยพิบัติโรคระบาด COVID-19 ในพื้นที่ชุมชนหมากน้อย**. เข้าถึงได้จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2562_1597737114_6114832048.pdf (สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564).
- Gilmore, B., Ndejjo, R., Tchetchia, A., de Claro, V., Mago, E., Diallo, A. A., Bhattacharyya, S. (2020). Community engagement for COVID-19 prevention and control: A rapid evidence synthesis. **BMJ Global Health**, 5(10), 59-70. e003188. doi:10.1136/bmjgh-2020-003188
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Sathiadas, M. G. (2020). Community participation during Covid-19. **Jaffna Medical Journal**, 32(1), 1-12. 1.doi:10.4038/jmj.v32i1.84